

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/18/2021
Identifikačné číslo spisu: 6718200692
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2021
Meno a priezvisko: Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6718200692.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne C. D., bývajúcej v K., proti žalovanému Stredná odborná škola, so sídlom v Žarnovici, Bystrická 4, IČO: 00 891 827, o návrhu na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 25C/20/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. septembra 2020 sp. zn. 16Co/47/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanému sa nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 5. februára 2020 č. k. 25C/20/2018-267 v spojení s doplniacím rozsudkom z 11. marca 2020 č. k. 25C/20/2018-280 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala uloženia povinnosti žalovanému zdržať sa nepravdivých výrokov a hodnotiacich úsudkov o žalobkyni v takom význame, „že C. D., nar. X.X.XXXX, zneužíva Zákoník práce a odmietla vykonávať prácu v zmysle Pracovnej zmluvy uzavretej so žalovaným dňa 24.8.2009“ a zaplatiť jej náhradu nemajetkovej ujmy v sume 6.000 € s príslušenstvom.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 17. septembra 2020 sp. zn. 16Co/47/2020 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s doplniacím rozsudkom a žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením prvoinštančným súdom, ktoré vydá súdny úradník. Odvolací súd konštatoval, že sa stotožnil so všetkými dôvodmi napadnutého rozsudku v spojení s doplniacím rozsudkom. Uviedol, že v zmysle ustanovenia § 356 písm. b/ CSP odvolanie nie je prípustné proti rozsudku pre zmeškanie okrem prípadov odvolania podaného z dôvodu, že neboli splnené podmienky na vydanie takéhoto rozhodnutia. Z uvedeného ustanovenia výkladom opaku vyplýva, že odvolanie je prípustné proti rozsudku pre zmeškanie v prípade, ak sa odvolanie podalo z dôvodu, že neboli splnené podmienky na vydanie takéhoto rozhodnutia. Odvolací súd zistil, že v súdnej veci boli splnené

podmienky na vydanie rozhodnutia vo veci samej a z uvedeného dôvodu rozsudok okresného súdu v celom rozsahu potvrdil, a to aj v znení doplniaceho rozsudku, keďže neboli splnené podmienky na prerušenie konania v zmysle ustanovenia § 162 ods. 4 CSP z dôvodov, ktoré uviedol okresný súd v dôvodoch doplniaceho rozsudku. Rovnako odvolací súd rozsudok potvrdil aj vo výroku o náhrade trov konania, keď mal za to, že o ich náhrade súd prvej inštancie rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 CSP správne, keď žalovanému priznal náhradu trov konania podľa pomeru jeho úspechu vo veci. Odvolací súd rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania taktiež podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré spísala a podpísala sama, pričom jeho prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. c/ a f/ CSP. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. c/ CSP videla v tom, že súd nezabezpečil dovolateľke možnosť riadne konať pred súdom spolu s ustanoveným právnym zástupcom - advokátom žalobkyne, hoci sa žalobkyňa cítila nespôsobilá samostatne konať, pričom sa práva na zastúpenie advokátom transparentne domáhala v Centre právnej pomoci. Čo sa týka dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolateľka uviedla, že súd konal takým procesným postupom, že pojednával bez prítomnosti ospravednenej dovolateľky - žalobkyne, rozhodol kontumačne pre zmeškanie, z dôvodu údajného neospravedlnenia s a jej neúčasti n a pojednávaní a fakt, že nemala ustanoveného žiadaného a nárokovného advokáta súd nevidel ako prekážku, čím jej takým nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Súčasťou dovolania bola žiadosť dovolateľky o odklad právoplatnosti a vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia z dôvodov hodných osobitného zreteľa a jej nepriaznivých sociálnych pomerov. Navrhla tiež, aby súd prerušil konanie do času, keď si bude môcť zvoliť advokáta, resp. do právoplatného skončenia konania vedeného na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 24S/26/2020, v ktorom konaní žiada preskúmať rozhodnutie Centra právnej pomoci o odňatí právnej pomoci a taktiež žiada priznať oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Dovolateľka na záver žiadala, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil súdom na riadne pokračovanie konania, resp. aby dovolací súd rozhodol čiastočne tak, že neprizná žiadnej zo strán náhradu trov dovolacieho konania, že zmení napadnuté rozhodnutie v tom rozsahu, že výsledkom bude nepriznanie žiadnej strane náhrada trov odvolacieho konania, ani náhrada trov konania pred súdom prvej inštancie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie právoplatnosti a vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1, 2 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu; dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

7. Z citovaných ustanovení vyplýva, že právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016 naďalej vyžaduje, aby bol dovolateľ (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 CSP), zastúpený advokátom. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy sa (navyše) vyžaduje, aby podané dovolanie bolo spísané advokátom, teda osobou, ktorá je zapísaná v zozname vedenom Slovenskou advokátskou komorou (tento zoznam je dostupný na internetovej stránke www.sak.sk).

8. Právna úprava obsiahnutá v § 429 ods. 1 CSP ustanovuje osobitnú podmienku dovolacieho konania, bez splnenia ktorej dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Zákon túto podmienku nestanovuje iba v prípade dovolateľov uvedených v § 429 ods. 2 CSP.

9. Postup súdu prvej inštancie v prípade nespĺnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 429 ods. 1 CSP) upravuje § 436 ods. 1 CSP, podľa ktorého vtedy, keď má dovolanie vady podľa § 429 CSP a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania.

10. Ustanovenie § 436 ods. 1 CSP predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne vád dovolania v zmysle § 429 ods. 1 CSP a ich výskytu v prípade absencie (alebo nedostatočného) poučenia dovolateľa odvolacím súdom.

11. Z obsahu spisu predloženého najvyššiemu súdu na základe dovolania žalobkyne vyplýva, že dovolaním napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. septembra 2020 sp. zn. 16Co/47/2020 dovolateľka prevzala 20. októbra 2020 a lehota na podanie dovolania jej aj s prihladnutím na § 121 ods. 3, 4 CSP (deň 20. decembra 2020 pripadol na nedeľu) uplynula 21. decembra 2020. Rozsudok odvolacieho súdu obsahuje riadne poučenie o prípustnosti dovolania, o lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení advokátom v odvolacom konaní (§ 393 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 429 CSP). Žalobkyňa podala ňou podpísané dovolanie formou e-mailovej správy 21. decembra 2020 (č. l. 336 a nasl. spisu), opakovane totožné dovolanie e-mailovou správou 23. decembra 2020 spolu s prílohami, ktoré následne doplnila e-mailovou správou 24. decembra 2020 (č. l. 350 spisu, predmet: plná moc) a predložením plnomocenstva udeleného advokátovi 22. decembra 2020 (č. l. 351 spisu) formou elektronického podania autorizovaného použitím platného kvalifikovaného elektronického podpisu (č. l. 352 spisu). Z doručeného plnomocenstva z 22. decembra 2020 vyplýva, že žalobkyňa ním splnomocnila splnomocnenca Navrat & Partners, s.r.o., so sídlom Žilinská 7028/1, Bratislava na zastupovanie vo všetkých konaniach týkajúcich sa uplatnenia akýchkoľvek finančných nárokov voči žalovanému až do právoplatného skončenia konania, vrátane podania námietok, odvolania a dovolania, návrhu na obnovu konania. Súdu prvej inštancie bolo 30. decembra 2020 doručené dovolanie z 22. decembra 2020, obsahovo totožné s dovolaním žalobkyne z 21. decembra 2020, splnomocnencom Navrat & Partners, s.r.o. podané prostredníctvom ÚPVS Všeobecná agenda (č. l. 353 a nasl. spisu).

12. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobkyňa nemá právnické vzdelanie a nejde o žiaden z prípadov, na ktorý sa vzťahuje § 429 ods. 2 CSP. Súčasná právna úprava CSP v § 429 ods. 1 CSP okrem povinného právneho zastúpenia dovolateľa advokátom vyslovene požaduje, aby podané dovolanie bolo zároveň ním spísané a podpísané, pričom všetky podmienky musia byť splnené kumulatívne. Je zrejmé, že žalobkyňa v posledný deň podania dovolania dňa 21. decembra 2020 nebola právne zastúpená. Následné súdu doručené plnomocenstvo zo dňa 22. decembra 2020, pričom v ten istý deň bolo jej právnym zástupcom podané obsahovo totožné dovolanie, bolo vystavené už po lehote na podanie dovolania. Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňou včas podané dovolanie nebolo spísané a podpísané advokátom, nakoľko v danom čase ešte ním zastúpená nebola. Keďže v prejednávanej veci nejde o dovolateľa uvedeného v § 429 ods. 2 CSP a dovolateľka bola v odvolacom konaní riadne poučená o tom, že dovolanie musí spísať a podpísať advokát, predstavuje skutočnosť, že v dovolacej lehote bolo podané iba dovolanie nespísané advokátom, taký nedostatok, ktorý už nemožno dodatočne reparaovať, a ktorý bráni tomu, aby dovolací súd uskutočnil meritórny dovolací prieskum. Taktiež je potrebné vytknúť dovolateľke vadu predloženého plnomocenstva, keďže z neho nevyplýva, že splnomocnenca Navrat & Partners, s.r.o. splnomocňuje na zastupovanie vo veci pre celé dovolacie konanie, ale len na podanie dovolania, čím nie je splnená aj ďalšia zákonná náležitosť v zmysle § 429 ods. 1 CSP.

13. Podľa uznesenia najvyššieho súdu z 18. decembra 2019 sp. zn. 4 Cdo 190/2019, publikovaného pod R 39/2020 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, spísanie

dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť splnená už pri podaní dovolania; jej nedostatok musí byť odstránený do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. To neplatí, ak dovolateľ nebol riadne poučený odvolacím súdom.

14. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že v danom prípade nie je splnená osobitná obligatórna podmienka dovolacieho konania vyplývajúca z § 429 ods. 1 CSP a z toho dôvodu nemožno rozhodovať ako o procesných návrhoch dovolateľky obsiahnutých v dovolaní, tak aj uskutočniť meritórny dovolací prieskum, nakoľko prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútny, ale je obmedzený citovaným zákonným ustanovením sledujúcim legitímny cieľ, ktorým je podanie iba kvalifikovaných podaní (dovolaní) na najvyšší súd ako mimoriadnu opravnú inštanciu.

15. Z týchto dôvodov najvyšší súd odmietol dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. e/ CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP.

16. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.